

TEZĂ CU SUBIECT UNIC LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ – SEMESTRUL II – 07.05.2019***Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic***

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (50 de puncte)***Citește următorul fragment:***

Cred că drumul cel mai puțin adecvat pentru a recepta un film realizat după o carte de referință este să-l judecăm fără să lăsăm din mâini paginile. Să cerem ecranului nu numai o anumită întruchipare a personajelor și a fantasmelor literaturii, dar și parfumul unei lumi articulate după alte legi decât cele ale cinematografului. Iar dacă cineva se încumetă să se întoarcă la o scriere deja frecventată de aparatul de filmat, riscul lui se dublează. Pe măsura celor două trimiteri, *Orizont*, recentul film al lui Marian Crișan, poate fi, în acest sens, un exemplu aproape didactic. Las la o parte un amănunt: titlul filmului furnizează o nefericită, facilă asociere cu "orizontul de așteptare", sintagmă mult iubită de unii comentatori, în virtutea căreia așteptările publicului sunt introduse de-a valma în teoria receptării estetice. Da, spectatorii așteaptă, speră, doresc, dar generațiile așteaptă, speră, doresc altfel, pentru că spațiul lor de mișcare, *orizontul* lor este altul. Ne desparte destul de mult timp de filmul lui Victor Iliu *La moara cu noroc* (1955) pentru a accepta o încercare de eliberare de sub tutela comparațiilor. Ce-i drept, unele sunt imposibil de evitat. Forța unor imagini are efectul dăltuirii în piatră și voi da de la bun început un exemplu: oricât de bun actor este Bogdan Zsolt în rolul corespunzător Sămădăului de odinioară, amintirea demonicului Geo Barton este strivitoare. Există personaje, apariții care, cu vremea, dobândesc aura unei Statui a Comandorului. Aici nu mai e nimic de făcut. Poate, doar să omagiezi vechiul film printr-o scenă desprinsă din rama aurită a acestuia, așa cum este, acum, primul dans al nouvenitului Zoli cu Andra (Ana de odinioară), în care intensitatea privirii lui Bogdan Zsolt își exercită din plin fascinația asupra femeii. În rest, filmul funcționează în parametrii stabiliți de regizor, ai unei adaptări libere după Ioan Slavici, cum ne anunță și genericul. Ai unei translări a acțiunii, a personajelor în lumea de azi. Deși despre bani, atât de incriminați în nuvelă și în ecranizarea lui Iliu, se vorbește încă de la început, în mica reuniune a familiei de ardeleni care gestionează pensiunea unui proprietar olandez, sentimentul indus din capul locului este cel al presimțirii răului, al unei neliniști difuze, devenite teamă, bănuială greu de alungat. Nu mai suntem în pusta arădeană, ci într-un ținut muntos din Nordul Ardealului, la încrucișare de drumuri numai bune pentru transportul lemnului.

Izolată cum este, pensiunea numită *Orizont*, deși, firește, cu alte proporții, alt stil, ne trimite la Motel Bates din *Psycho*. Muzica (Cristian Lolea) ce se ridică în valuri, ori de câte ori peisajul ne duce într-acolo, are și ea ecourile hitchcockiene ale unui Bernard Herrman. Ne interesează mai puțin strădania celor doi soți de a spori banii strânși, ca atâția alții în zilele noastre, muncind în străinătate, cât relațiile dintre ei. Lucian - bărbatul morocănos, posac, ridicându-și rar privirea asupra celui de lângă el, răspunzând monosilabic sau a lehamite (minunatul posomorât Andras Hathazi, știut din *Morgen*). Nevasta - în aparență adaptată noului loc, alergând tot timpul printre mese, din bucătărie în sală, în fapt, tânjind după un alt orizont. O surprindem, adeseori, privind prin fereastră undeva, departe. Oleg Mutu, directorul de fotografie, o filmează cum numai el știe, încât avem sentimentul că ghicim tresăririle ascunse ale eroinei Rodicăi Lazăr. Prin acea fereastră îl va zări, prima oară, pe Zoli care, până atunci fusese numai un nume, dintr-o întrebare aruncată de aghiotanții săi (corespondenții celor doi porcari din nuvelă): "Zoli nu a trecut pe aici"? Repetată, întrebarea se adaugă micului arsenal al neliniștii. Lucian va trebui să-l accepte ca pe un adevărat stăpân al locului, unul dintre acei mici speculanți din mafia locală a lemnului. Noul Sămădău chiar se declară ca atare: "Eu sunt Zoli. Vreau să știu cine vine, cine pleacă, dacă sunt semne pe lemne, e lemnul meu". Este limpede că Răul s-a instalat. De acum încolo, chiar dacă filmul respectă, oarecum, linia narativă a nuvelei, fără surprize, concentrându-se, un timp, pe agonisirea banilor, apoi pe nevoia lui Lucian de a se descotorosi de intrus (încearcă, stângaci, de altfel, să-l dea pe mâna poliției), cartea cea mare a filmului se joacă în scenele de adevărat thriller, când protagonistul își lasă nevasta singură acasă. Ca iubitori de suspans, știm ce se va întâmpla. Am vrea ca bărbatul să gonească mașina, să ajungă mai repede la locul faptei. Va găsi un dormitor gol, pe Zoli dormind într-o altă cameră și pe Andra, cu chipul răvășit, fumând la fereastră. O Desdemonă care se știe nu doar bănuită, ci și vinovată. Nicio legătură cu Slavici, cu acel "Nu mă omorî, Ghiță",

cu Iliu. Marian Crișan imaginează o altă crimă, bestială, măcelărirea lui Zoli, incendierea camerei presupusului păcat și fuga celor doi soți, acum complici, strecurarea lor printre oamenii veniți la slujba de Înviere. Final discutabil. Îi putem spune, însă, și deschis.

(Magda Mihăilescu – *Presimțirea răului* – ”Orizont”, cronică de film, în AaRc –All about Romanian Cinema)

A. Scrie pe foaia de teză, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe referitor la textul dat.

1. Explică sensul afirmației: *Final discutabil*. **6 puncte**
2. Precizează data primei ecranizări a nuvelei ”Moara cu noroc”. **6 puncte**
3. Indică ocupația celor doi soți, exemplificând cu secvența corespunzătoare din cronică. **6 puncte**
4. Realizează un scurt portret al personajului Lucian, așa cum este el prezentat de autoare. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, părerea autoarei cronicii despre noua ecranizare a nuvelei ”Moara cu noroc” de Ioan Slavici, evidențiind o calitate și un defect al acesteia. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ecranizarea unei opere literare trebuie sau nu să respecte cât mai fidel textul literar, raportându-te atât la informațiile din cronică filmului ”Orizont”, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să aibă minimum 150 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)

Precizează, folosind exemple din textul citat, două trăsături ale neomodernismului prezente în următoarea poezie:

Țara mea părăsită de fructe,

Părăsită de frunze.

Părăsită de strugurii

Emigrați prevăzători în vin,

Țara mea trădată de păsările

Rostogolite în grabă

Pe cerul mirat și încă senin,

Veșnic împăcată,

Mirosind a ierburi

Care-și dau sfârșitu-n soarele domol,

Credincioși păianjeni

Țes pânzeturi albe

Ca să bandajeze

Locul frunzei, gol.

Noaptea stele coapte-ți

Fermentează cerul,

Vântul curge ziua

Tare și-amăruii,

Orele-ți măsoară

Nucile căzând

Și te luminează

Cuviincios gutui.

(Ana Blandiana, *Pastel*)

Notă:

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Redactează un eseu, de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *construcția unui personaj* dintr-un *text dramatic* studiat, aparținând epocii contemporane.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- Prezentarea statutului personajului, din perspectiva evoluției sale;

- Prezentarea a două trăsături ale personajului, exemplificate cu două scene/secvențe/citate comentate;
- Analiza a două elemente de structură, compoziție sau limbaj din textul dramatic, semnificative pentru construcția personajului (de exemplu: conflict dramatic, indicații scenice, limbajul personajelor, structurarea în acte/tablouri/scene etc.).

Notă: Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.